

KONCERTNI LIST

W. A. MOZART: DON GIOVANNI, K. 527

Vloge in pevci:

- **Don Giovanni (bariton):** Plemenski zapeljivec, ki se izmika moralnim posledicam svojih dejanj.
- **Leporello (bas):** Don Giovannijev služabnik, ki spremlja in pogosto komentira gospodove eskapade.
- **Donna Anna (sopran):** Plemiška dama, ki išče maščevanje za umor svojega očeta, Komturja.
- **Don Ottavio (tenor):** Zaročenec Donne Anne, ki ji pomaga pri iskanju pravice.
- **Donna Elvira (sopran):** Ena od Don Giovannijevih nekdanjih ljubic, ki še vedno čuti ljubezen in sovraštvo do njega.
- **Zerlina (sopran):** Mlado kmečko dekle, ki jo Don Giovanni poskuša zapeljati na njeni poročni dan.
- **Masetto (bas):** Zerlinin zaročenec, ki ga Don Giovanni zasmehuje in ponižuje.
- **Komtur (bas):** Oče Donne Anne, ki ga Don Giovanni ubije in se kasneje vrne kot kip, da terja maščevanje.

O operi Don Giovanni

Don Giovanni je opera, ki jo je Wolfgang Amadeus Mozart napisal leta 1787, in velja za eno največjih mojstrov in operne umetnosti. Libreto je napisal **Lorenzo Da Ponte**, ki je sodeloval tudi pri Mozartovih operah **Figarova svatba** in **Così fan tutte**. **Don Giovanni** temelji na legendi o Don Juanu, neslavnem španskem plemiču in zapeljivcu, ki brez moralnih zadržkov premaguje vse ovire pri zadovoljevanju svojih strasti, dokler ga njegova neomajna amoralnost na koncu ne pripelje do katastrofalnega padca.

Don Giovanni združuje prvine dveh opernih žanrov: komične opere (*opera buffa*) in resne opere (*opera seria*), kar ustvarja edinstveno in kompleksno glasbeno in dramsko delo. V tem spoju različnih glasbenih in dramaturških elementov lahko prepoznamo Mozartovo mojstrstvo pri raziskovanju človeške narave – od lahкотnosti in humorja do globokih etičnih vprašanj. Tematika operne zgodbe je večna – govori o odgovornosti, kazni in neizbežni usodi.

Sinopsis

Prvo dejanje:

Opera se začne z napetim prizorom, ko Don Giovanni neuspešno poskuša zapeljati **Donno Anno**, hčer **Komturja**. Giovanni, ko ga oče poskuša ustaviti, Komturja ubije v dvoboju in pobegne. Donna Anna v šoku nad očetovo smrtjo priseže maščevanje in skupaj z zaročencem

Don Ottavio iščeta pravico. Medtem v zgodbo vstopi **Donna Elvira**, nekdanja ljubimka Don Giovanni, ki se ga želi soočiti in razkrinkati njegovo dvoličnost. Kljub njenim opozorilom Giovanni nadaljuje svoje zapeljevanje, tokrat s kmečkim dekletom **Zerlino**, ki jo poskuša očarati na njeni lastni poroki z **Masettom**. Ko ga Elvira in Anna razkrinkata, Giovanni pobegne in še naprej beži pred vsemi, ki mu skušajo onemogočiti brezskrbno življenje.

Drugo dejanje:

Giovanni ne popušča v svojih spletkah, kljub temu da sovražniki proti njemu rastejo. Poskuša zvabiti Donno Elviro nazaj v svoje roke, medtem ko še naprej zaničuje ljudi okoli sebe. Na koncu povabi kip Komturja – simbol pravice in maščevanja – da se mu pridruži na večerji, kar je z njegove strani še ena provokacija in brezbržnost do morale in odgovornosti. Vendar pa se kip Komturja dejansko pojavi in Giovanni, ki zavrača vsakršno kesanje, je povlečen v pekel. Preostali liki na koncu obljubijo, da bodo živeli pošteno življenje, v nasprotju z nesramnim in amoralnim življenjem Don Giovanni.

Mozartova glasbena mojstrovina

Mozart v operi **Don Giovanni** raziskuje značaje z vrsto glasbenih stilov, ki so mojstrsko povezani z dramskim dogajanjem. Don Giovanni sam je upodobljen kot neustavljivo očarljiv, a hkrati uničujoč lik. Njegove arije izražajo brezbržnost in samozavest, hkrati pa subtilno razkrivajo njegovo notranjo praznino. Nasprotno pa so arije Donne Anne in Don Ottavia, kot je **"Dalla sua pace"**, polne čustvene globine in resnosti, kar poudarja njuno čut za pravico in moralno odgovornost.

Veliko kontrastov ponuja tudi lik **Leporella**, Don Giovannijevega služabnika, ki s svojimi komičnimi prizori in arijo **"Madamina, il catalogo è questo"** dodaja lahкотnost in humor v dramo, a je hkrati priča destruktivni moči svojega gospodarja. Mozart s tem ustvarja izjemen balans med dramatičnostjo in komičnostjo, med etiko in ironijo, kar daje operi večplastnost, ki jo občinstvo še danes navdušeno sprejema.

Zgodovinski kontekst

Don Giovanni je svojo premiero doživel v **Pragi 29. oktobra 1787**, kjer je doživel velik uspeh. Praško občinstvo je bilo navdušeno nad glasbeno mojstrovino, ki je ponujala globoko psihološko kompleksnost v kombinaciji z dramatično intenzivnostjo. Libreto Lorenza Da Ponteja, ki se spretno poigrava z legendami o Don Juanu, in Mozartova izjemna glasbena obdelava sta ustvarila eno najpomembnejših del v zgodovini operne umetnosti.

Don Giovanni je zaradi svoje unikatne zmesi komedije in tragedije, filozofskih vprašanj o morali in posledicah, pa tudi zaradi glasbenega mojstrstva, postal trdno zasidran v repertoarju opernih hiš po vsem svetu. Ob tem pa se še danes odpira razprava o tem, ali je Don Giovanni lik, ki zasluži občudovanje ali prezir, in o tem, kaj Mozart in Da Ponte z njegovo usodo želita sporočiti o svobodi in odgovornosti.

Mozartova mojstrovina ostaja brezčasna zgodba o človeški naravi, upor proti avtoriteti in soočenju z neizbežnim – tako na osebni kot univerzalni ravni.

